

Μελέτη για τη
Γυναικεία Επιχειρηματικότητα
από την ICAP CRIF

Γυναικεία Επιχειρηματικότητα

Εισαγωγή

Η γυναικεία επιχειρηματικότητα διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη και έχει επιτύχει, με το πέρασμα των ετών, αξιόλογη πρόοδο.

Σε αρκετές χώρες σε όλο τον κόσμο οι κρατικοί φορείς, διάφορες οργανώσεις, αλλά ακόμη και οι ίδιες οι επιχειρήσεις, ενθαρρύνουν και στηρίζουν τη γυναικεία επιχειρηματικότητα υλοποιώντας προγράμματα ένταξης, ανάπτυξης και επιδότησης. Ωστόσο, παρά τις προσπάθειες που καταβάλλονται για την ενίσχυση κυρίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που διοικούνται από γυναίκες στην Ευρώπη, οι ρυθμοί ανάπτυξης παραμένουν ακόμα σε αρκετά χαμηλά επίπεδα.

Από τα στοιχεία διεθνούς έρευνας που πραγματοποιήθηκε το 2022¹, επί συνόλου 49 οικονομιών, προκύπτουν τα εξής:

- Σε επτά οικονομίες, μία στις πέντε γυναίκες ίδρυσαν ή διεύθυναν μία νέα επιχείρηση, με τα υψηλότερα ποσοστά να εμφανίζουν η Γουατεμάλα και η Κολομβία
- Σε οκτώ χώρες, λιγότερες από μια στις είκοσι γυναίκες έκαναν το ίδιο
- Τα χαμηλότερα επίπεδα νέας γυναικείας επιχειρηματικότητας ήταν στην Πολωνία, το Μαρόκο και την Ελλάδα
- Σε έντεκα οικονομίες, περισσότεροι από ένας στους πέντε άνδρες ίδρυσαν ή διέυθυναν μία νέα επιχείρηση, ενώ μόλις σε μία οικονομία υπήρχαν λιγότεροι από ένας στους είκοσι άνδρες που έκαναν το ίδιο
- Σε τέσσερις οικονομίες (Αίγυπτος, Ιαπωνία, Σερβία, Κύπρος), τουλάχιστον δύο άνδρες ίδρυσαν ή διέυθυναν μία νέα επιχείρηση για κάθε γυναίκα που έκανε το ίδιο.

Γεγονός είναι ότι, η συλλογική προσπάθεια και συμμετοχή στο “επιχειρηματικό γίγνεσθαι” έχει μεγάλη σημασία για κάθε οικονομία, καθώς ο “αποκλεισμός” μίας κοινωνικής ομάδας ενδέχεται να περιορίσει τη δημιουργία εργασίας, την πηγή εισοδήματος, την καινοτομία, την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών κλπ.

Διάφορες έρευνες καταδεικνύουν ότι το κοινωνικό και θεσμικό πλαίσιο που επικρατεί σε κάθε χώρα καθορίζει, σε

Σταματίνα Παντελαίου
Director
Economic Research
& Sectorial Studies
ICAP CRIF A.E.

Ελένη Δεμερτζή
Senior Manager
Economic Research
& Sectorial Studies
ICAP CRIF A.E.

μεγάλο βαθμό, την ανάπτυξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας. Υπάρχουν διάφοροι παράγοντες που επιδρούν αρνητικά και θέτουν εμπόδια στην ανέλιξη της γυναίκας στον επιχειρηματικό κόσμο παγκοσμίως, όπως η μη ελευθερία της γυναίκας να εργάζεται λόγω παραδοσιακών οικογενειακών και θρησκευτικών κανόνων, η μη ισοδυναμία της σε νομικά δικαιώματα, η μη πρόσβαση στην εκπαίδευση κ.ά..

Η γυναικεία επιχειρηματικότητα θεωρείται πηγή οικονομικής ανάπτυξης, συμβάλλει στην κοινωνική συνοχή και συνεπώς πρέπει και έχει περιθώρια περαιτέρω αύξησης. Σήμερα, το υψηλό μορφωτικό επίπεδο, η διαρκής εκπαίδευση και επιστημονική κατάρτιση των γυναικών επιχειρηματιών, μπορούν να βελτιώσουν σε σημαντικό βαθμό το “επιχειρείν”.

Επομένως, παρά την πρόοδο που έχει συντελεστεί με το πέρασμα των ετών, οι αρμόδιοι φορείς θα πρέπει να εξακολουθούν να λαμβάνουν μέτρα, να δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες, να προσφέρουν περισσότερα κίνητρα, ώστε να στρέφεται μεγαλύτερο ποσοστό γυναικών προς την “επιχειρηματική δραστηριοποίηση”.

Γυναίκες Επικεφαλής Επιχειρήσεων στην Ελλάδα

Στην ακόλουθη ενότητα παρουσιάζονται, συγκεντρωτικά, ορισμένα βασικά διαρθρωτικά στοιχεία και οικονομικά μεγέθη για τις τρεις παρακάτω κατηγορίες εταιρειών:

Α. Σύνολο Εταιρειών: Αφορά **51.140** επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν αντληθεί από τη βάση δεδομένων της ICAP CRIF. Οι εν λόγω εταιρείες προέρχονται από όλους τους κλάδους της ελληνικής οικονομίας και έχουν διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία για τη χρήση **2021**. Επισημαίνεται ότι για ένα μέρος των εταιρειών αυτών, και πιο συγκεκριμένα για το 10,7% (5.489 επιχειρήσεις), υπάρχουν διαθέσιμα οικονομικά

στοιχεία και για τη χρήση **2022** μέχρι την περίοδο σύνταξης της παρούσης ανάλυσης.

Β. Εταιρείες που Διοικούνται από Γυναίκες: Στο προαναφερθέν σύνολο (51.140 εταιρείες), συμπεριλαμβάνονται **13.236** επιχειρήσεις που διοικούνται από γυναίκες (Διευθύνουσα Σύμβουλος ή Διαχειρίστρια).

Γ. Top 500 LWiB: Αφορά στις **500** μεγαλύτερες εταιρείες με βάση τον συνολικό κύκλο εργασιών τους την περίοδο 2021 – 2022², οι οποίες διοικούνται από Γυναίκες και παρουσιάζονται αναλυτικά στην παρούσα έκδοση. Οι εν λόγω επιχειρήσεις προέκυψαν από το δείγμα των (ανωτέρω) 13.236 εταιρειών.

¹ Global Entrepreneurship Monitor 2022/2023 (Global Report)

² Έχει ληφθεί υπόψη ο κύκλος εργασιών των εταιρειών για το έτος 2021, ενώ για όσες υπήρχαν οικονομικά στοιχεία και για το 2022 έχει υπολογιστεί ο κύκλος εργασιών του συγκεκριμένου έτους.

Διαρθρωτικά Στοιχεία Εταιρειών

Στους πίνακες 1 έως 5 παρουσιάζεται η κατανομή των προαναφερόμενων ομάδων εταιρειών, σύμφωνα με: i) τον κύκλο εργασιών, ii) τον αριθμό απασχολούμενου προσωπικού, iii) τη νομική μορφή των εταιρειών, iv) το γεωγραφικό διαμέρισμα στο οποίο εδρεύουν και v) τον κλάδο δραστηριότητάς τους.

Το 2023, επί συνόλου 51.140 επιχειρήσεων της έρευνας, ποσοστό **25,9%** εξ αυτών διευθύνονται από γυναίκες-**ανώτατα στελέχη** (13.236 εταιρείες). Το τρέχον έτος (2023), το ποσοστό διείσδυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας εμφανίζεται οριακά αυξημένο κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες συγκριτικά με την προηγούμενη αντίστοιχη έρευνα του 2022, έτος κατά το οποίο είχε εμφανίσει οριακή μείωση (-0,3 ποσ. μον.), μετά από επτά συναπτά έτη θετικών μεταβολών.

Λαμβάνοντας υπόψη και τα αποτελέσματα προηγούμενων μελετών, διαπιστώνεται διαχρονική **διεύρυνση της διείσδυσης των γυναικών** σε υψηλόβαθμες θέσεις του ελληνικού εταιρικού τομέα, με το ποσοστό συμμετοχής τους να εμφανίζεται ενισχυμένο κατά 6,3 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2015-2023.

Το **μεγαλύτερο ποσοστό** των εταιρειών που διοικούνται από γυναίκες εντοπίζεται στις **πολύ μικρού και μικρού μεγέθους** επιχειρήσεις, σύμφωνα με την επίσημη κατηγοριοποίηση που ακολουθείται στην Ε.Ε. Πιο συγκεκριμένα, από το σύνολο των εταιρειών που διοικούνται από γυναίκες, το **υψηλότερο ποσοστό συμμετοχής** εντοπίζεται στις επιχειρήσεις με ετήσιο κύκλο εργασιών μικρότερο από €2 εκατ. (27,4%) και με αριθμό απασχολούμενου προσωπικού μικρότερο των 10 ατόμων (27,1%).

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι, καθώς αυξάνεται το μέγεθος των εταιρειών (βάσει ετήσιου κύκλου εργασιών και αριθμού απασχολούμενων), το ποσοστό συμμετοχής εκείνων που διοικούνται από γυναίκες στο αντίστοιχο σύνολο των επιχειρήσεων του δείγματος, βαίνει μειούμενο (πίνακες 1 και 2).

Παρατηρώντας τις «**Top 500**» επιχειρήσεις που διοικούνται από γυναίκες - ανώτατα στελέχη, διαπιστώνεται ότι ποσοστό **60,0%** εξ αυτών αφορά σε εταιρείες με κύκλο εργασιών από **€10 εκ. έως €50 εκ.** Ακολουθεί η κατηγορία επιχειρήσεων με πωλήσεις μεταξύ €2 εκ. και €10 εκ. αποσπώντας μερίδιο 25,0%.

Πίνακας 1 Κατανομή εταιρειών βάσει συνολικού κύκλου εργασιών* (2021-2022)

Κύκλος Εργασιών	Αριθμός Εταιρειών Διοικούμενων από Γυναίκες	Αριθμός Συνόλου Εταιρειών	Συμμετοχή (%) Εταιρειών Διοικούμενων από Γυναίκες στο Σύνολο	Αριθμός Εταιρειών Top 500LWIB
< €2 εκατ. (Micro)	11.475	41.844	27,4	0
€2εκ.-€10 εκ. (Small)	1.382	6.849	20,2	125
€10 εκ.-€50 εκ. (Medium)	304	1.929	15,8	300
> €50 εκ. (Large)	75	518	14,5	75
Σύνολο	13.236	51.140	25,9	500

Πίνακας 2 Κατανομή εταιρειών βάσει κλιμακίου απασχολούμενου προσωπικού (2023)

Αριθμός Προσωπικού	Αριθμός Εταιρειών Διοικούμενων από Γυναίκες	Αριθμός Συνόλου Εταιρειών	Συμμετοχή (%) Εταιρειών Διοικούμενων από Γυναίκες στο Σύνολο	Αριθμός Εταιρειών Top 500LWIB
1-9 (Micro)	3.583	13.240	27,1	32
10-49 (Small)	2.159	9.435	22,9	195
50-249 (Medium)	371	2.232	16,6	213
>250 (Large)	58	442	13,1	52
Μ.Δ.	7.065	25.791	27,4	8
Σύνολο	13.236	51.140	25,9	500

Πίνακας 3 Κατανομή εταιρειών βάσει νομικής μορφής (2023)

Νομική Μορφή	Αριθμός Εταιρειών Διοικούμενων από Γυναίκες	Αριθμός Συνόλου Εταιρειών	Συμμετοχή (%) Εταιρειών Διοικούμενων από Γυναίκες στο Σύνολο	Αριθμός Εταιρειών Top 500LWIB
Ανώνυμη Εταιρεία	5.145	22.899	22,5	393
Ιδ. Κεφαλαιουχική Ετ.	3.705	12.134	30,5	20
Μονοπρόσωπη Ι.Κ.Ε.	2.007	7.462	26,9	7
Ε.Π.Ε.	1.320	4.368	30,2	54
Μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε.	963	3.926	24,5	26
Ομόρρυθμη Εταιρεία	56	178	31,5	-
Ετερόρρυθμη Εταιρεία	40	164	24,4	-
Λοιπές Εταιρείες	-	9	-	-
Σύνολο	13.236	51.140	25,9	500

Πίνακας 4 Κατανομή εταιρειών ανά γεωγραφικό διαμέρισμα (2023)

Γεωγραφικό Διαμέρισμα	Αριθμός Εταιρειών Διοικούμενων από Γυναίκες	Αριθμός Συνόλου Εταιρειών	Συμμετοχή (%) Εταιρειών Διοικούμενων από Γυναίκες στο Σύνολο	Αριθμός Εταιρειών Top 500LWIB
Στερεά Ελλάδα και Εύβοια	7.583	29.539	25,7	333
Μακεδονία	2.216	8.407	26,4	93
Κρήτη	902	3.303	27,3	20
Νησιά Αιγαίου	746	2.715	27,5	13
Πελοπόννησος	619	2.538	24,4	19
Θεσσαλία	461	1.873	24,6	9
Νησιά Ιονίου	377	1.307	28,8	5
Ήπειρος	196	839	23,4	6
Θράκη	136	619	22,0	2
Σύνολο	13.236	51.140	25,9	500

Πίνακας 5 Κατανομή εταιρειών ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (2023)

Κλάδος	Αριθμός Εταιρειών Διοικούμενων από Γυναίκες	Αριθμός Συνόλου Εταιρειών	Συμμετοχή (%) Εταιρειών Διοικούμενων από Γυναίκες στο Σύνολο	Αριθμός Εταιρειών Top 500LWIB
Βιομηχανία	1.729	7.451	23,2%	135
Εμπόριο	3.453	12.841	26,9%	222
Τουρισμός	1.954	6.373	30,7%	28
Χρηματοπιστωτικός Τομ.	144	764	18,8%	6
Λοιπές Υπηρεσίες	5.956	23.711	25,1%	109
Σύνολο	13.236	51.140	25,9%	500

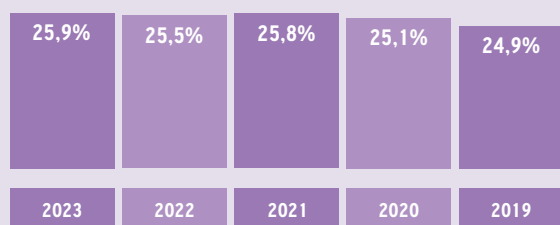
* Έχει υπολογιστεί ο κύκλος εργασιών του 2021, ενώ για όσες εταιρείες υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία και για το 2022 έχει ληφθεί υπόψη ο κύκλος εργασιών τους για το συγκεκριμένο έτος.

ΜΔ: Μη Διαθέσιμα Στοιχεία

Πηγή: ICAP CRIF Database

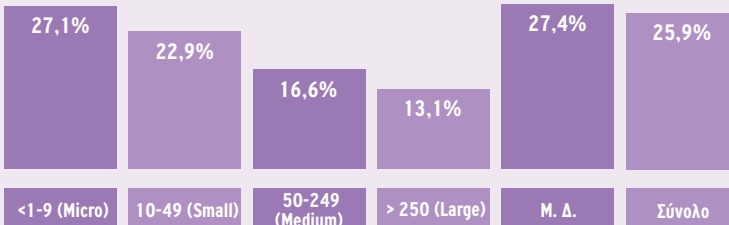
Διάγραμμα 1

Διείσδυση της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας (%) στο Σύνολο των Εταιρειών (2019-2023)

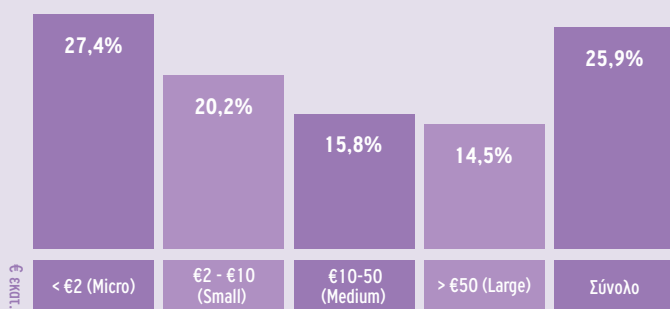
Διάγραμμα 2

Συμμετοχή (%) Εταιρειών/Women στο Σύνολο Μεγέθη βάσει Προσωπικού (2023)

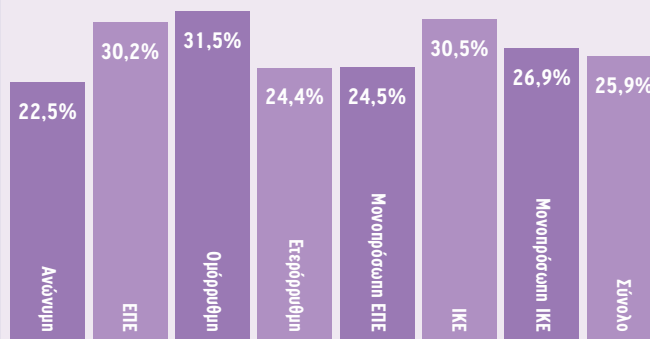

ΜΔ: Μη Διαθέσιμα Στοιχεία

Διάγραμμα 3
Συμμετοχή (%) Εταιρειών/Women στο Σύνολο,
Μεγέθη βάσει Κύκλου Εργασιών (2021-2022)

Διάγραμμα 4
Συμμετοχή (%) Εταιρειών / Women στο Σύνολο,
ανά νομική μορφή (2023)

Συμπερασματικά, λαμβάνοντας υπόψη τα ισχύοντα ευρωπαϊκά πρότυπα, διαπιστώνεται ότι η συντριπτική πλειονότητα (85,0%) των μεγαλύτερων εταιρειών που διευθύνονται από γυναίκες - ανώτατα στελέχη είναι **μικρομεσαίου μεγέθους**.

Όσον αφορά στη **νομική μορφή** με την οποία λειτουργούν οι εταιρείες, παρατηρείται ότι τα μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής των επιχειρήσεων που διευθύνονται από γυναίκες, στο σύνολο του δείγματος, εντοπίζονται στις:

- Ομόρρυθμες Εταιρείες (31,5%)
- Ιδιωτικές Κεφαλαιουχικές Εταιρείες (30,5%)
- Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης (30,2%)
- Μονοπρόσωπες Ιδιωτικές Κεφαλαιουχικές Εταιρείες (26,9%)
- Μονοπρόσωπες Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης (24,5%)
- Ετερόρρυθμες Εταιρείες (24,4%)
- Ανώνυμες Εταιρείες (22,5%).

Αξίζει να επισημανθεί ότι, από τις **500 μεγαλύτερες εταιρείες** στη χώρα μας οι οποίες διευθύνονται από γυναίκες - ανώτατα στελέχη, ποσοστό **78,6%** αυτών λειτουργούν ως **Ανώνυμες Εταιρείες** (Α.Ε.).

Εξετάζοντας τη **γεωγραφική κατανομή** των επιχειρήσεων, παρατηρείται ότι τα υψηλότερα ποσοστά διείσδυσης εται-

ρειών στις οποίες δραστηριοποιούνται γυναίκες σε ανώτατες θέσεις, εντοπίζονται:

- στα Νησιά του Ιονίου (28,8%)
- στα Νησιά του Αιγαίου (27,5%)
- στην Κρήτη (27,3%)
- στη Μακεδονία (26,4%)
- στη Στερεά Ελλάδα και Εύβοια (25,7%).

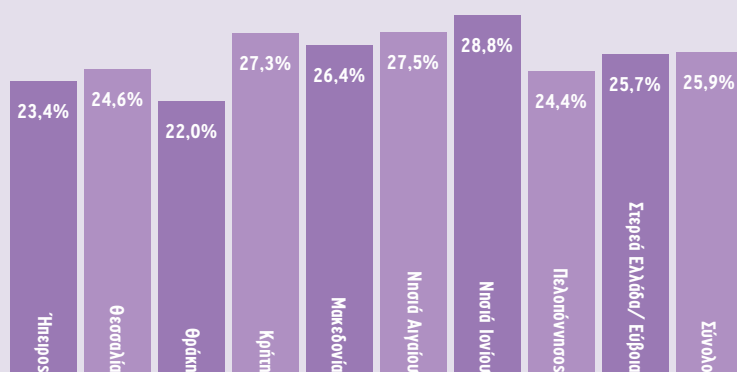
Από την άλλη μεριά, το μικρότερο ποσοστό διείσδυσης εταιρειών που διευθύνονται από γυναίκες εντοπίζεται στη Θράκη (22,0%).

Η πλειονότητα των επιχειρήσεων που διοικούνται από γυναίκες (57,3%) έχει έδρα στο γεωγραφικό διαμέρισμα της **Στερεάς Ελλάδας** και **Εύβοιας**. Βεβαίως, οι περισσότερες εξ αυτών βρίσκονται στην Αττική.

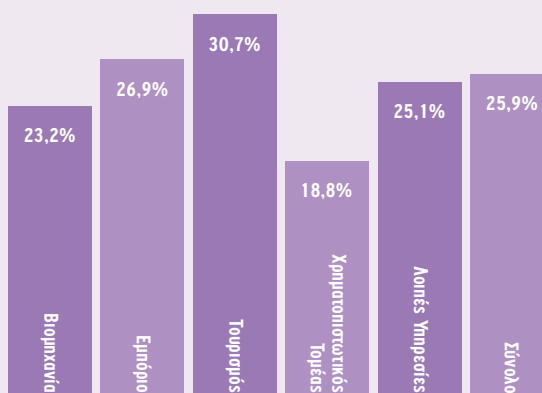
Όσον αφορά στις **500 μεγαλύτερες επιχειρήσεις που διοικούνται από γυναίκες**, διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών (66,6%) βρίσκεται στην προαναφερόμενη γεωγραφική περιοχή (Στερεά Ελλάδα και Εύβοια). Έπεται, με σημαντική διαφορά, η Μακεδονία αποσπώντας μερίδιο 18,6%.

Μελετώντας την κατανομή των επιχειρήσεων βάσει του ευρύτερου κλάδου δραστηριότητάς τους (Βιομηχανία, Εμπόριο, Χρηματοπιστωτικός Τομέας, Υπηρεσίες, Τουρισμός) παρατηρείται πως το μεγαλύτερο μερίδιο εκείνων που

Διάγραμμα 5
Συμμετοχή (%) Εταιρειών / Women στο Σύνολο,
ανά γεωγραφικό διαμέρισμα (2023)

Διάγραμμα 6
Συμμετοχή (%) Εταιρειών / Women στο Σύνολο,
ανά κλάδο δραστηριότητας (2023)

διοικούνται από γυναίκες (ως ποσοστό συμμετοχής τους στο αντίστοιχο σύνολο) ανήκουν στον **κλάδο του Τουρισμού (30,7%)**. Ακολουθεί ο τομέας του **Εμπορίου** με μερίδιο 26,9% και έπεται ο ευρύτερος κλάδος των Υπηρεσιών με 25,1%.

Όσον αφορά στο δείγμα των **500** μεγαλύτερων εταιρειών, διαπιστώνεται ότι το **44,4%** εξ αυτών δραστηριοποιείται στον κλάδο του **Εμπορίου**, ενώ ακολουθεί ο Βιομηχανικός κλάδος με αντίστοιχο μερίδιο 27,0%. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι μόνο το 5,6% των 500 μεγαλύτερων επιχειρήσεων που διοικούνται από γυναίκες δραστηριοποιούνται στον τομέα του Τουρισμού.

Εταιρείες που εισέρχονται για πρώτη φορά στις «Top 500» εταιρείες που διευθύνονται από γυναίκες-ανώτατα στελέχη

Ιδιαίτερως ενδιαφέρουσα είναι η παρουσίαση των επιχειρήσεων οι οποίες για **πρώτη φορά**, από την αρχή της παρούσας έκδοσης (1^η έκδοση το 2012), συγκαταλέγονται στις **Top 500** εταιρείες που διοικούνται από γυναίκες.

Ο αριθμός των **εισερχομένων** για πρώτη φορά **εταιρειών** ανέρχεται σε **56**. Σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση που ακολουθείται στην Ε.Ε., η πλειοψηφία εξ αυτών αποτελούν **μεσαίου μεγέθους** επιχειρήσεις. Ειδικότερα, από το σύνολο των 56 εταιρειών, ποσοστό 51,8% αφορά επιχειρήσεις με ετήσιο κύκλο εργασιών από €10 εκατ. έως €50 εκατ. και ποσοστό 35,7% απασχολούν από 50 έως 249 εργαζομένους.

Αναφορικά με τη γεωγραφική κατανομή των νεοεισερχόμενων επιχειρήσεων, ποσοστό 62,5% εξ αυτών εδρεύει στη **Στερεά Ελλάδα** και την **Εύβοια**.

Στον ευρύτερο κλάδο της παροχής Υπηρεσιών δραστηριοποιείται το 35,7% των εταιρειών και ακολουθούν οι επιχειρήσεις της Βιομηχανίας με αντίστοιχο μερίδιο 32,1% επί του συνόλου των 56 νεοεισερχομένων εταιρειών. Ποσοστό 25,0% δραστηριοποιείται στον τομέα του Εμπορίου, ενώ πολύ μικρά ποσοστά απασχολούν ο Τουρισμός και ο Χρηματοπιστωτικός τομέας (3,6% έκαστος).

Επίσης, εστιάζοντας στη **νομική μορφή** των νεοεισερχόμενων εταιρειών, η συντριπτική πλειοψηφία αυτών λειτουργούν ως **Ανώνυμες Εταιρείες** (80,4%).

Βασικά Οικονομικά Μεγέθη - Αριθμοδείκτες Εταιρειών

Ακολουθώς παρατίθενται, σε ομαδοποιημένη μορφή, ορισμένα βασικά οικονομικά μεγέθη των τριών ομάδων επιχειρήσεων που παρουσιάστηκαν στην προηγούμενη ενότητα («Σύνολο Εταιρειών», «Εταιρείες που Διοικούνται από Γυναίκες» και «Top 500 LWiB»), καθώς επίσης και βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες.

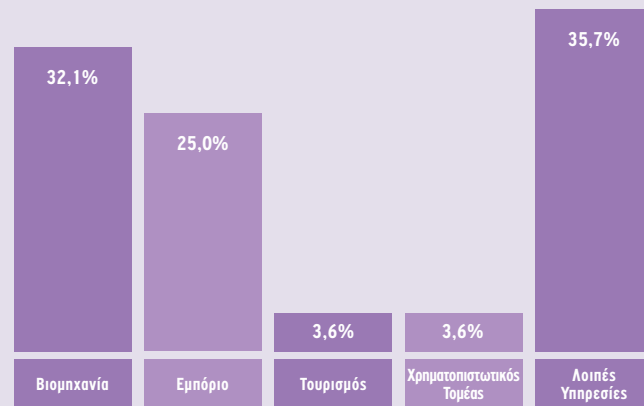
Το δείγμα στην παρούσα έκδοση περιλαμβάνει **51.140 εταιρείες** με διαθέσιμα δημοσιευμένα οικονομικά στοιχεία για τη διετία 2020-2021. Από το σύνολο αυτό, οι **13.236 επιχειρήσεις διοικούνται από γυναίκες – ανώτατα στελέχη (25,9%)**.

Το εν λόγω δείγμα θεωρείται αντιπροσωπευτικό, καθώς αντικατοπτρίζει τις επικρατούσες τάσεις στον εταιρικό τομέα κατά την εξεταζόμενη χρονική περίοδο.

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να επισημανθεί ότι ο ελληνικός εταιρικός τομέας, παρά τις αντιξοότητες και δύσκολες

Διάγραμμα 7

Εταιρείες που εισέρχονται για πρώτη φορά στις «Top 500» εταιρείες που διευθύνονται από γυναίκες-ανώτατα στελέχη, ανά κλάδο δραστηριότητας (2023)

συνθήκες που βίωσε ιδιαίτερα τους πρώτους μήνες του 2021 (καθώς ήταν ακόμη σε ισχύ περιοριστικά μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας Covid -19), επανήλθε **δυναμικά**, καταγράφοντας **αξιόλογες επιδόσεις** στα οικονομικά του μεγέθη.

Παρατηρώντας τα ομαδοποιημένα στοιχεία από τις οικονομικές καταστάσεις των τριών προαναφερόμενων ομάδων εταιρειών, προκύπτουν τα εξής, ενδιαφέροντα συμπεράσματα:

- Η ομάδα των εταιρειών που διευθύνονται από γυναίκες παρουσίασε σημαντική αύξηση στις **συνολικές πωλήσεις** (κύκλος εργασιών) κατά **23,1%** το **2021** έναντι του 2020, ενώ το σύνολο των επιχειρήσεων του δείγματος παρουσίασε ελαφρώς μικρότερη αύξηση (20,7%) την ίδια χρονική περίοδο. Επιπλέον, ο κύκλος εργασιών τους για το 2021 απέσπασε μερίδιο 13,0% επί των συνολικών πωλήσεων όλων των επιχειρήσεων της έρευνας
- Ιδιαίτερως σημαντικό είναι το γεγονός ότι, τόσο το σύνολο των εταιρειών του δείγματος όσο και η ομάδα των εταιρειών που διοικούνται από γυναίκες επέτυχαν κατακόρυφη **αύξηση της κερδοφορίας** τους. Συγκεκριμένα, τα συνολικά καθαρά προ φόρου κέρδη (και των δύο ομάδων εταιρειών) τριπλασιάστηκαν το 2021 σε σχέση με το 2020, έτος κατά το οποίο είχαν καταγράψει σημαντικές απώλειες
- Ανάλογη εικόνα σχηματίζεται και στα **EBITDA**. Ειδικότερα, οι εταιρείες στις οποίες δραστηριοποιούνται γυναίκες σε διοικητικές θέσεις εμφάνισαν αύξηση 84,8% το 2021 σε σύγκριση με το 2020 ενώ, αναφορικά με το σύνολο των επιχειρήσεων του δείγματος, η αντίστοιχη αύξηση στα EBITDA διαμορφώθηκε σε 57,3%
- **Θετικές μεταβολές** σημείωσαν οι εταιρείες όσον αφορά στο ενεργητικό τους. Συγκεκριμένα, οι επιχειρήσεις που διευθύνονται από γυναίκες παρουσίασαν άνοδο 7,1% το 2021 σε σχέση με το 2020, ενώ σε όρους συνόλου, η αντίστοιχη μεταβολή διαμορφώθηκε σε 11,6%. Τέλος, τα ίδια κεφάλαια των εταιρειών που διοικούνται από γυναίκες κατέγραψαν αύξηση 7,8% (2021/2020) ενώ, επί συνόλου δείγματος, παρατηρήθηκε υψηλότερη αύξηση 13,0% την ίδια περίοδο.

Χαρακτηριστικό είναι ότι, οι εταιρείες «**Top 500 LWiB**» που παρουσιάζονται στην τρέχουσα ανάλυση, παρά το γεγονός ότι αριθμητικά καλύπτουν μόλις το 3,8% της ομάδας των 13.236 εταιρειών (που διευθύνονται από γυναίκες), οι πωλήσεις τους αντιπροσωπεύουν το 67,2% επί του συνολικού κύκλου εργασιών αυτών. Αντίστοιχα, τα κέρδη τους αποσπούν το 64,0% των συνολικών κερδών όλων των επιχειρήσεων που διευθύνονται από γυναίκες.

Συγκρίνοντας τους βασικούς χρηματοοικονομικούς δείκτες των επιχειρήσεων στις οποίες δραστηριοποιούνται γυναίκες στις ανώτερες θέσεις, έναντι του συνόλου των εταιρειών, διαπιστώνουμε ότι εκείνες που διοικούνται από γυναίκες πετυχαίνουν **διαχρονικά καλύτερες επιδόσεις** στους περισσότερους δείκτες κερδοφορίας έναντι του συνόλου. Μόνο ο δείκτης του περιθωρίου EBITDA κυμάνθηκε στα ίδια σχεδόν επίπεδα με του συνόλου. Επίσης και ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων δεν παρουσιάζει αξιόλογη διαφορά με τον αντίστοιχο δείκτη του συνόλου των εταιρειών.

Από τους εξεταζόμενους δείκτες, περισσότερο υπερτερεί το περιθώριο μικτού κέρδους το 2021, το οποίο υπερέχει κατά 5,9 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του αντίστοιχου δείκτη του συνόλου των εταιρειών. Το εν λόγω έτος διαμορφώθηκε σε 31,1% για τις εταιρείες που διοικούνται από γυναίκες και σε 25,2% για το σύνολο των επιχειρήσεων.

Από τα ανωτέρω συμπεραίνεται για ένα ακόμη έτος, ότι οι **γυναίκες** (ως ανώτατα στελέχη των επιχειρήσεων) **διακρίνο-**

νται για την αποτελεσματικότητα της διοίκησής τους, αφού όπως φαίνεται, διαχειρίζονται καλύτερα τα κόστη τους.

Το περιθώριο καθαρού κέρδους διαμορφώθηκε σε 8,0% για τις εταιρείες που διευθύνονται από γυναίκες έναντι 7,1% για το σύνολο του δείγματος.

Η αποδοτικότητα των Ιδίων κεφαλαίων ανήλθε στο 10,3% έναντι 10,9% του συνόλου των εταιρειών. Παράλληλα, η σχέση Ξένων προς Ίδια κεφάλαια κυμάνθηκε σε πιο ικανοποιητικά επίπεδα στις εταιρείες που διοικούνται από γυναίκες (1,36:1), εν συγκρίσει με το σύνολο του δείγματος (1,62:1). Τέλος, ο δείκτης γενικής ρευστότητας διαμορφώθηκε σε 1,42 στις επιχειρήσεις που διευθύνονται από γυναίκες, ενώ στο σύνολο των εταιρειών κυμάνθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα (1,21).

Εξετάζοντας **αποκλειστικά** τις εταιρείες για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία, τόσο για το 2021 όσο και για το **2022**, διαπιστώνονται τα παρακάτω:

- Από ένα σύνολο 5.489 εταιρειών, ποσοστό 22,2% εξ αυτών διοικούνται από γυναίκες (ή 1.221 επιχειρήσεις)
- Συγκρίνοντας βασικούς χρηματοοικονομικούς δείκτες, διαπιστώνεται ότι όλοι οι δείκτες κερδοφορίας το 2022 κυμαίνονται σε υψηλότερα και σε αρκετά πιο ικανοποιητικά επίπεδα στις εταιρείες που διευθύνονται από γυναίκες. Επίσης, σε οριακά υψηλότερα επίπεδα διαμορφώθηκε και ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων

Πίνακας 6
Ομαδοποιημένα Οικονομικά Μεγέθη Εταιρειών - Αριθμοδείκτες (2020-2021)

Δογαριασμός/Δείκτης	Εταιρείες που διοικούνται από Γυναίκες *				Σύνολο Εταιρειών **			Top 500 LWiB		
	2021	2020	Μεταβολή 2021/20 (%)	Συμμετοχή στο σύνολο 2021 (%)	2021	2020	Μεταβολή 2021/20 (%)	2021	2020	Μεταβολή 2021/20 (%)
Κύκλος Εργασιών	23.277	18.904	23,1%	13,0%	179.171	148.432	20,7%	15.632	12.759	22,5%
Κέρδη προ Φόρων	1.873	620	202,1%	14,6%	12.793	4.176	206,4%	1.199	586	104,7%
EBITDA	2.876	1.556	84,8%	12,8%	22.554	14.340	57,3%	1.694	1.057	60,3%
Σύνολο Ενεργητικού	42.889	40.042	7,1%	14,0%	305.883	274.145	11,6%	25.411	22.872	11,1%
Ίδια Κεφάλαια	18.176	16.861	7,8%	15,5%	116.915	103.480	13,0%	7.844	8.310	-5,6%
Περιθώριο Μικτού Κέρδους (%)	31,1%	30,7%	-	-	25,2%	24,2%	-	27,6%	28,4%	-
Περιθώριο Λειτουργικού Κέρδους (%)	9,2%	5,7%	-	-	8,1%	4,0%	-	10,1%	7,2%	-
Περιθώριο Καθαρού Κέρδους (%)	8,0%	3,3%	-	-	7,1%	2,8%	-	7,7%	4,6%	-
Περιθώριο EBITDA (%)	12,4%	8,2%	-	-	12,6%	9,7%	-	10,8%	8,3%	-
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων (%)	10,3%	3,7%	-	-	10,9%	4,0%	-	15,3%	7,1%	-
Γενική Ρευστότητα	1,42	1,40	-	-	1,21	1,17	-	1,38	1,39	-
Σχέση Ξένων προς Ίδια Κεφάλαια (:1)	1,36	1,37	-	-	1,62	1,65	-	2,24	1,75	-

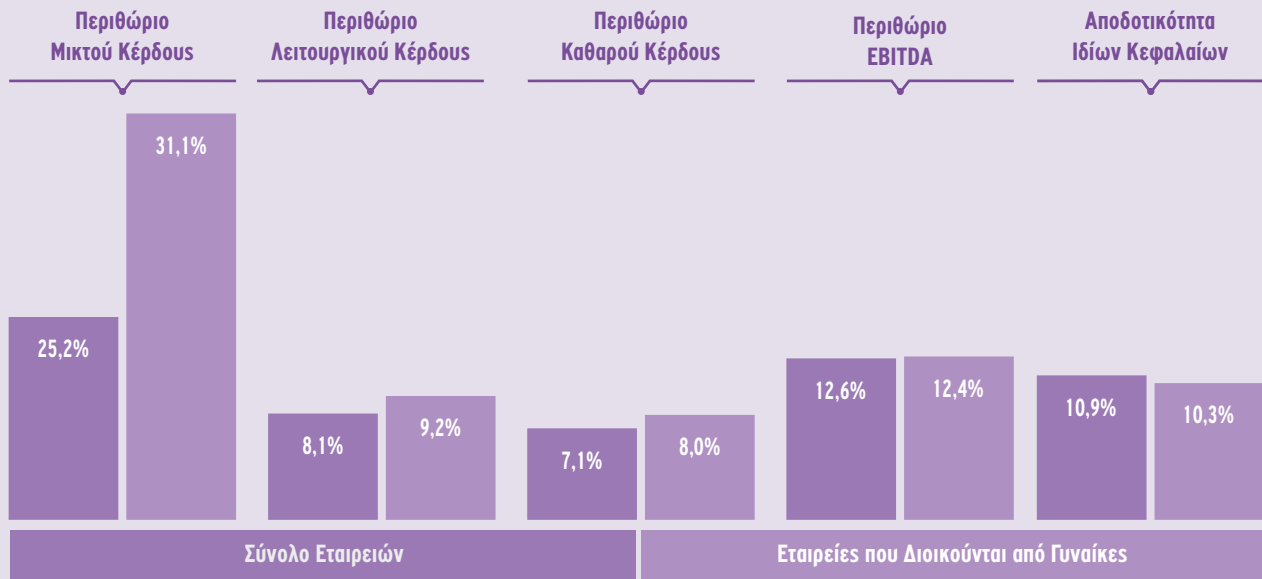
Ποσά σε εκατ. ευρώ

Πηγή: ICAP CRIF Database, Δημοσιευμένοι Ισολογισμοί

* Περιλαμβάνονται 13.236 εταιρείες

** Σύνολο Εταιρειών: 51.140 επιχειρήσεις

Δείκτες Κερδοφορίας και Αποδοτικότητας (2021)

- Σε γενικές γραμμές επιβεβαιώνεται το συμπέρασμα ότι οι γυναίκες, ως ανώτατα στελέχη, διοικούν με αποτελεσματικότητα τις επιχειρήσεις τους. Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρατίθενται οι δείκτες κερδοφορίας και αποδοτικότητας των επιχειρήσεων για το 2022.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει επίσης, το γεγονός ότι **μεταξύ των 500 πιο κερδοφόρων επιχειρήσεων στην Ελλάδα το 2021** με βάση τα αποτελέσματα EBITDA (σχετική έκδοση ICAP CRIF: “Business Leaders in Greece”), ποσοστό **10,8%** εξ αυτών, ή αλλιώς 54 επιχειρήσεις, διευθύνονται από γυναίκες.

Οι **συνολικές πωλήσεις** των εν λόγω 54 εταιρειών διοικουμένων από γυναίκες, διαμορφώθηκαν σε **€5,29** δισ. περίπου το **2021**, καλύπτοντας ποσοστό **4,9%** επί του συνολικού κύκλου εργασιών των 500 πιο κερδοφόρων εταιρειών. Τα **EBITDA** των επιχειρήσεων αυτών ανήλθαν σε **€1,0** δισ. το

ίδιο έτος, ποσό που αντιστοιχεί στο 4,8% των συνολικών κερδών EBITDA των μεγαλύτερων επιχειρήσεων.

Συμπερασματικά, από την ανάλυση που προηγήθηκε, διαπιστώνεται ότι για ακόμη ένα έτος, οι επιχειρήσεις στις οποίες δραστηριοποιούνται **γυναίκες ως ανώτατα στελέχη παρουσίασαν καλύτερες επιδόσεις το 2021**, σε σχέση με το σύνολο των ελληνικών εταιρειών, σε επίπεδο δεικτών κερδοφορίας.

Εν κατακλείδι, το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών σε ανώτατες διοικητικές θέσεις στις ελληνικές επιχειρήσεις κατέγραψε οριακή αύξηση το τρέχον έτος. Ωστόσο, ο βαθμός διείσδυσης κυμαίνεται ακόμα σε σχετικά χαμηλά επίπεδα, γεγονός που υποδηλώνει ότι εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης της γυναικείας επιχειρηματικότητας και εισόδου των γυναικών σε υψηλές διοικητικές θέσεις στις επιχειρήσεις της χώρας μας.

Δείκτες Κερδοφορίας και Αποδοτικότητας (2022)

